

Uredništvo in uprava: Ljubljana, poštni predal 290.

Dopisi morajo biti frankirani in podpisani ter opremljeni s štampiljko dotične organizacije.

Rokopisi se ne vračajo.

Ček, račun 13.562

DELAVEC

STROKOVNI ČASOPIS.

Izhaja 10. in 25. dne v mesecu.

Stane posamezna številka
Din 2.—, mesečno Din 4.—,
celoletno Din 48.—. Za članske izvod Din 1.—.

Oglasi po ceniku.

Telefon številka 3478.

Kaj uči mednarodno delavsko gibanje.

»Delavska Politika« je priobčila članek pod zgornjim naslovom, ki je zelo poučen in potreben, da ga čitajo tudi čitatelji »Delavca«. Zato ga ponatiskujemo.

V razvoju mednarodnega delavskega gibanja smo v zadnjih letih doživljali vesele pa tudi neprijetne dogodke. Ob velikih zgodovinskih dogodkih se pojavlja marsikaj, kar trenutno ne moremo umeti in si razlagamo vsak po svoje. Ob početku svetovne vojne proletariat ni bil edin in ni imel moči, da bi se bil uprl šovinistično imperialističnemu hujskanju ter zahteval, da ne sedejo oholi militaristi okoli mize haškega mednarodnega sodišča in poravnajo spore. S svojim orožjem so zaslužili imperialisti ogromno večino narodov, dokler ni svetovno klanje končalo, kakor je moralo končati.

To je bila črna točka v mednarodnem delavskem gibanju, ki pa ni tičala v nezavesti, marveč le v premajhni psihiški moči mednarodnega proletarijata.

Po vojni je mednarodni proletariat temeljito ventiliral vsa ta vprašanja na svojih kongresih in konferencah. Zlasti pomembni so sklepi kongresa Socialistične delavske internacionale na Dunaju, ki se je vršil poletno. Ta kongres je ugotovil v glavnem dve stvari, ki morata biti merodajni za socialistično delavsko gibanje. Predvsem je poudaril potrebo propagande za mir, v drugi vrsti pa odločno zahteval disciplino v delavskem gibanju. Bolje je, če enotno gibanje napravi tudi velike taktične napake, pa ostane enotno, kakor pa če se zaradi taktičnih vprašanj z ozirom na manjše subjektivne vidike cepi in zavaja na stranpota.

Mednarodno delavsko gibanje ima svoj svetovni program. Temu programu, ki obsega socialno politične zahteve in ima svoj svetovni nazor, se podreja v splošnem vse socialistično mednarodno gibanje. Cilj gibanja je skupna zadeva, ki jo ima socialistično delavsko mednarodno gibanje vedno pred očmi. Zato tu ni postranske poti.

Macdonald, Mosley in skupina v nemškem parlamentu so kršili disciplino gibanja, ker so polagali večjo važnost na lokalna in osebnosebična vprašanja in s tem utrdili pozicijo ljudem, ki imajo svoje protidelavske interese. Kršili so pa obenem emancipacijsko stremljenje delavskega razreda in s tem delavskim interesom in delavskemu gibanju škodovali na moči in ugledu. Angleška delavska stranka kakor tudi nemška socialdemokratska stranka sta te kršilce discipline izključili iz svoje srede ter s tem očuvali načelnost in enotnost delavskega gibanja.

Resnica je, da je potrebna po raznih deželah različna taktika, toda ta taktika mora biti enotna, se mora ozirati na položaj in višje interese moralne in materialne vrednosti cele dežele. Če tu ni taktika enotna, če se tu ravna taktika po lokalnih ali celo ožjih sebičnih interesih, tedaj ta taktika dela ogromno moralno škodo delavskemu gibanju, nudi pa moralno podporo nasprotnikom. Tu ni boljšega in slabšega stališča, če se mora kršiti enotnost in disciplina. Edino stališče je disciplina. Samo takrat si bo delavsko gibanje pridobilo na moči in ugledu.

Take so bile smernice v splošnem, ki jih je poudarjal dunajski kongres Socialistične delavske internacionale.

Novi obrtni zakon

je podpisan. V veljavo stopi po 4 mesecih.

Znatni del tega zakona je rezultat velikih naporov delavskih organizacij in delavskih zbornic.

Novi obrtni zakon je znaten korak naprej v izvrševanju socialno-političnega programa, ki smo si ga postavili. Novi obrtni zakon ustvarja novo meščansko-delavsko pravo pri nas, regulira profesionalno šolanje in urejuje položaj vajencev. Istotako je dokaj dobro urejeno vprašanje obrtnega sodišča.

Napori delodajalskih organizacij in institucij so bili naperjeni proti vsem tem socialno-političnim predpisom. Njihove zahteve so bile, da se izločijo iz zakona.

Pri tem zakonu se je stvarno reševalo vprašanje, ki so ga delodajalci stavili v prve vrste svojih stremeljenj, to je poslabšanje socialne zaščite in revizija zakona o zaščiti delavcev.

Delavsko gibanje je pri razpravah o načrtu obrtnega zakona zavzelo energično stališče, da se ne more izvesti nobeno tehnično reguliranje obrta v državi, ako se istočasno ne regulira na modern način tudi položaj osebja v teh obrtih.

Tako se je borba s socialno-politično reakcijo delodajalcev prenesla iz resorja ministrstva socialne politike in narodnega zdravja in se koncentrirala okrog obrtnega zakona.

Ta borba je zaenkrat končana z rezultatom, s katerim smo lahko zadovoljni, zadovoljni namreč z obrisom na splošne razmere in na moč delavskega pokreta. Delodajalci se pripravljajo že sedaj in organizirajo shode in konference, da poizkusijo, če se ne da vsekakor nekaj v obrtnem zakonu uzakonjenih zaščit odščitni. TUDI DELAVSTVO BO SPREGOVORILO V ZAŠČITO IN STROKOVNA KOMISIJA BO SKLICALA V ZAČETKU DECEMBRA SESTANKE PO CELI DRAVSKI BANOVINI, kjer se bo razpravljalo o vseh točkah obrtnega zakona.

Poleg pozitivnih pridobitev v tem zakonu je zelo važno to, da se je preprečila tendenca, ki je kakor Demoklejev meč visela nad delavstvom, t. j. da bi se s prisiljenimi organizacijami preprečilo organiziranje svobodnih strokovnih organizacij. OBRJNI ZAKON DOLOČA PRINCIP SVOBODNEGA ORGANIZIRANJA DELAVCEV IN NAMEŠČENCEV, PRINCIP KOLEKTIVNIH POGODB IN USTANOVE DELAVSKIH ZAUPNIKOV TER ŠIROKO UPRAVIČENOST DELAVSKIH ZBORNIC, POSEGATI V VSA VPRAŠANJA DELAVCEV IN NAMEŠČENCEV.

V prihodnji številki »Delavca«, ki izide dne 10. decembra 1931, bomo pisali podrobneje o obrtnem zakonu, posebno o socialno-političnih odredbah, ki jih vsebuje.

Kakor smo že zgoraj omenjali, se socialistične delavske stranke najnaprednejših dežel ravna po teh načelih. Zato so kompaktne, imajo ugled in bodočnost.

Morala delavskega gibanja.

Večkrat poslušam ljudi, ne zaradi radovednosti, ampak zato, da pač po svoje presojam njih moralno kvaliteto in kulturo današnjega časa. Na žal, le prepočlostoma opažam, da vodi vse mišljenje večine ljudi prav ozkosrčni egoizem, kateremu podlega duhovno in v dejanjih. Kratko bi ponazoril to duševno razpoloženje z naslednjim primerom.

Imamo tovarno, v kateri je zaposlenih večje število delavcev in nameščencev. V tovarni imajo delavci razmeroma dobro organizacijo, katere program je splošno izboljšanje mezdnih in delovnih razmer v tovarni. To je program organizacije, ki zastopa interese vseh delavcev. Med organiziranimi in neorganiziranimi ljudmi so pa tudi taki, ki sicer respektirajo na zunaj organizacijo, skrivaj pa iščejo stikov s predstojniki, da za hrptom organizacije in morda v škodo tovarišev celo z denunciacijami pridobe zaupanje gospodarja. Za prvim stori to drugi, tretji in organizacija postane peto kolo, na katero se delodajalcu ni treba ozirati. Ti organizirani in neorganizirani delavci so izpodkopali avtoriteto organizacije iz povsem svojih sebičnih razlogov. Škodovali so skupnosti, to je veliki večini delavstva v dotični tovarni. Demoralizirali so se, prodali

so se in izdali svoje tovariše in tovarišice, če so polagali večjo važnost nase, kakor na skupnost; zahrbtno so rušili skupni program.

To je samo primera. Mi vemo, da med organiziranimi delavci ne more biti takih značajev in da jih delavsko gibanje tudi ne sme poznati in ne more priznavati, ker rušijo veliko moralo delavskega gibanja, ki ne sme poznati zahrbtnosti, ne samostojnih akcij, ne prilizovanja na desno in levo, ampak le svoj delavski program in enotnost delavskega gibanja.

Delavsko gibanje ima svoj znanstveno utemeljeni in gospodarsko potrebni program, ki se diametralno razlikuje od vseh drugih programov. Ta diametralna razlika tudi utemeljuje potrebo emancipacije od vseh drugih programov in od sodelovanja pri akcijah, ki so nasprotne temu programu.

Delavsko gibanje že od nekaj poudarja popolno emancipacijo delavstva. Bistvena zahteva je to, ker ohranja med delavstvom jasno sliko, enotnost in, kar je moralno jako mnogo vredno, značajnost. V delavskem gibanju se mora delati z delavstvom, delavstvo mora poznati svoje naloge in metode boja delavskega gibanja, če ga hočemo vzgojiti v na-

čelnosti. Niso to fraze; zakaj, če delamo drugače, smo podobni onemu človeku, ki za hrptom organizacije in svojega programa išče posebne subjektivne koristi in obenem izdaja interese tovarišev, splošnosti.

Mnogo morale in značajnosti morajo imeti naše organizacije in nje člani, potem bomo napredovali in bomo močni. Povsod mora delavstvo sodelovati in živeti s programom in delom, postati mora ena duša. To tvori šele pravo gibanje in daje gibanju potrebno moralo.

Za 40 urni tednik.

Dobri uspehi tudi v neprekinjenem obratovanju ob skrajšanju delovnega časa.

IGB. Vrhovni odbori treh največjih strokovnih organizacij na svetu, splošna nemška strokovna zveza, britska strokovna zveza in ameriška strokovna zveza so ponovno nastopile za uvedbo 40 urnega delovnega tedna, kakor je to zahtevo že strokovna internacionala na svoji konferenci sklenila. Te strokovne zveze so poudarile to zahtevo v trenutku največje krize in nezaposlenosti. Povedale so te tri zveze zahtevo deset milijonov organiziranih delavcev za del Evrope in Amerike, zahtevo, ki se ji danes ne upa nihče ugovarjati. Če naj delajo vsi, ki bi radi delali in so delazmožni ter konsumirajo, tedaj se mora ob sedanji množini produkcije modernega gospodarstva in tehnike delovni čas skrajšati! Zakaj če delovni čas ne bo skrajšan, se bo ob sedanji gospodarski in konkurenčni svobodi neizmerno več produciralo, kakor je mogoče konsumirati (porabiti). Nezdruvo razmerje med produkcijsko in konsumirno silo bo vedno večje in mora končno napraviti iz sveta to, kar je deloma že danes: družbo neizmernih materialnih in duševnih dobrot, v kateri velika večina ljudi telesno in duševno trpi veliko pomanjkanje!

Nujna rešitev se pa neprestano odvira in podjetniki se izgovarjajo, da dejansko stanje, to je v obratih, »vendar ni tako enostavno, kakor mislijo to socialistični in drugi teoretičarji, ki z dejanskimi življenjskimi razmerami nimajo nič opraviti.«

Toda ravno praksa je že v več primerih dokazala, da se delovni čas brez škode in v vsestransko korist lahko skrajša. To dejstvo je potrjeno, čeprav bi podjetniki — kakor se je to v Nemčiji zgodilo — svoje tovariše, ki so pripravljene izvesti take poizkuse, potaknili le najraje v ječe!

Da se more skrajšati delovni čas v neprekinjenih obratih izvesti brez škode, da, celo v izrecno korist delavstva in podjetij, dokazuje iznova poizkus v ameriškem veleobratu. Veletvrdka Michigann, ki izdeluje živila iz žita, je uvedla 1. decembra 1930, zlasti v svrhu omiljenja nezaposlenosti v svojih obratih, kjer je bil do tedaj trištihi delovni čas po osem ur, štiri sihte po šest ur in je zaradi tega zaposlila eno petino več delavcev kakor prej.

Predsednik družbe je vse okoliščine tega ukrepa do podrobnosti raziskal in pojasnil. V svojem poročilu navaja prednosti te odredbe, ki so se večinoma pokazale šele po uvedbi šesturnega delavnika, takole:

Več prostega časa, ki se porablja za obdelovanje vrto in za osebno in društveno izobrazbo. Vzpodbuda k izobrazbi za dosego vodilnih služb, ker nastane zaradi prehoda od trišihtnega na štirišihtno delo večja potreba po nadzornem osebju. Manjša utrujenost, zaradi tega izvršuje de-

DELAVSKEGA ŽEPNEGA KOLENDARJA za l. 1932 imamo še nekoliko izvodov na razpolago. Ako ga še kdo nima, a ga želi, naj povpraša pri svoji podružnici.

Vse podružnice, ki so dobile kalendar v razprodajo, prosimo, da nam izkupiček čimprej odročajo.

lavstvo več dela. Matere, ki morajo skrbeti za otroke, lahko zaslužijo svoj kruh, pa imajo vendar še dovolj časa, da skrbne za rodbino. Manjša potrata časa, ker se vrši delo v neprekinjenih šitih mnogo intenzivneje. Znižanje stroškov za prehrano, ker se vrše lahko vsi obedi doma. Večja prilika za delo, ker se z uslužbenjem novih delavcev delovni trg razbremeni in s tem dvigne konsum in izboljša splošno gospodarstvo. »Skoro bi ne nehal naštevati,« pravi predsednik, »vrline, zakaj vsak dan mi javlja vodstvo nove koristi tega ukrepa.«

»Kaj pa je s podjetjem in kaj pravijo delničarji,« nadaljuje predsednik »k tem ukrepom?« »Število koristi za podjetje je skoraj prav tako veliko in odločilno, kakor za delavce!« Te prednosti so bile naslednje:

Pri posameznih produkcijskih enotah se opravi več dela na dan. Izločeni so odmori za uživanje hrane, s katerimi se potratijo mnogo časa in zapravijo denarja v kantinah. V stroje založeni denar se bolje obrestuje, ker se rabijo bolj racionalno. Boljša organizacija dela, znižanje splošnih obratnih stroškov (v obratu znašajo prihranki 10 centov pri 100 funtih, pri vodstvu in v pisarnah pa 25 centov).

Mezdni problem je bil rešen takole: »Naša družba je natančno preiskala, kako velika mora biti delavčeva mezda, da ohrani isto kupno zmožnost, ki jo je imel pred dvema letoma, ko so bile cene še mnogo višje. Ugotovili smo, da če se zviša temeljna mezdna postavka za 12 in pol odstotkov, da ostane še ob šesturnem delavniku in šestih dneh v tednu kupna sila skoro enaka, kakor je bila leta 1928. Sklenili smo torej, da naj dobi delavec najmanj 4 dolarje (okoli 225 dinarjev) na dan, kar odgovarja mezdi, ki smo jo plačali za osemurni delavnik.«

»Mene,« pravi predsednik dalje, »mnogokrat vprašujejo, kakšno škodo smo ugotovili pri šesturnem delavniku. Do danes še nismo ugotovili nikakršne škode. Vsi udeleženci so z novim sistemom zadovoljni.«

Imenovana tvrdka bo obdržala ta sistem tudi dalje, čeprav ga je uvedla le zaradi tega, da bi omilila nezaposlenost!

Tako bi moralo biti. A danes ni tako.

Vemo pa, da se razvoj ne ustavi niti ob največjih ovirah.

Kadar nastopi reakcija, se zdi marsikom, da je vsega konec, a to ni resnica. Tudi v najhujših krizah mora delavstvo paziti in se truditi, da okrepi svoje sile, kakor pač more. Glavno je, da gradi svoje organizacije.

Delavstvo se mora zavedati, da gremo naprej, da vsaj mi napredujemo, če se že preživlja doba današnjega gospodarstva. Ravno ogromna kriza je najboljši dokaz, da so potrebne izpremembe, ki jih prinese razvoj sam v dobrobit človeštva.

Zato naj delavstvo ne pozablja na svoje organizacije in na svojo kulturno misijo v človeški družbi.

MIKLAVŽEV VEČER. Družabni odsek Strokovne komisije v Ljubljani bo priredil v soboto, 5. decembra t. l., ob 6. uri zvečer v dvorani Delavske zbornice Miklavžev večer. Na sporedu je godba »Zarje«, nastop Miklavža in razdelitev daril.

Starši, ki hočete svojim otrokom kaj darovati, pridite z njimi na ta Miklavžev večer. Darila lahko prinesete že en dan prej ali pa na Miklavžev večer do 6. ure zvečer v pisarno Strokovne komisije.

Organizacije, ki hočejo kaj darovati revnim otrokom svojih članov, naj do 2. decembra 1931 izročijo darila in točne naslove obdarovalcev.

Družabni odsek.

STROKOVNI VESTNIK.

ODPOVED KOLEKTIVNE POGODBE DELAVSTVU K. I. D. NA JESENICAH.

K. I. D. je dne 16. novembra t. l. odpovedala nenadoma in nepričakovano kolektivno pogodbo, ki je bila sklenjena komaj pred tremi tedni, dne 19. oktobra t. l.

Dne 19. t. m. se je vršilo veliko zborovanje vsega kovinarskega delavstva K. I. D. v »Radio«-dvorani kina na Jesenicah, na katerem je bilo nad 1400 kovinarjev.

Delavstvo je na tem zborovanju z velikim ogorčenjem odklonilo napad na svoje mezde. Vse delavstvo je soglasno sklenilo, da bo branilo pridobitve odpovedane kolektivne pogodbe z vsemi razpoložljivimi sredstvi.

Stališče delavstva je razumljivo, da od svojih dosedanjih plač ne more ničesar utrpeti. Več o tem velikem in pomembnem sporu in nastopu kapitalistov bomo še izčrpno poročali.

Eno pa je, da so za take ofenzive nujno potrebne močne strokovne organizacije in močna proletarska disciplina.

Po poznanju položaja jeseniških kovinarjev in njihove organizacije je brezdvomno pričakovati, da bodo zlomili ta napad.

Jeseniški kovinarji stoje sedaj pred najtežjo preizkušnjo in če bodo znali to premagati, tedaj bodo organizacijo povečali za vzgled vsemu organiziranemu proletariatu.

Preklic.

Podpisani Lancner Anton, delavec v martinarni pri K. I. D., preklicujem, kar sem govoril o g. Tomanu Francu, obratnemu zaupniku SMRJ, ter žerjavovodju v martinarni K. I. D. napram gospodu tov. mojstru Plajhu dne 22. oktobra t. l.

Osobito mi res, da bi me bil g. Toman Franc nagovarjal, da naj pristopim v strokovno organizacijo S. M. R. J. in tudi mi res, da bi mi bil kedaj g. Toman Franc nagajal iz razloga, ker sem član »Sokola«.

Jesenice, dne 3. novembra 1931.

Lancner Anton, s. r.

Zahvala.

Podpisani se najiskreneje zahvaljuje vsem sodrugom in dobrotnikom v valjarni železarne Štore, kateri so mi darovali 129 dinarjev v moji boleznini.

Znidar Mihael.

Kriza in delavstvo.

Nikdar ob strani, vedno naprej!

Krize ni zakrivilo delavstvo. Najmanjšega deleža nima ne na gospodarski in tudi ne na svoji socialni krizi. Delavstvo ni krivo, da vodi finančni kapital svojo sebično politiko, da je milijone delavcev in nameščencev brez dela, brez kruha, ali kakor pravijo navadni ljudje, da je preveč ljudi na svetu. Ta zadnja opravičba je najbolj enostavna in navidez utemeljena, ker je delovni trg tako prenapolnjen z delovnimi silami, da je omogočeno »gospodarstvu«, izbirati in nameščati te ogromne nezaposlene delovne sile domala tudi le za slan krop.

Odtod tudi skoro po vsem svetu redukcija mezd, poslabšanje delovnih pogojev in celo boj proti socialnim dajatvam. Nikakor niso te zahteve rujno potrebne, marveč so le posledica svojevrstne politike, politike, ki je ima vsak, ki ne mara priznati, da je človeška družba dolžna prehranjevati vse človeštvo. Človeška druž-

ba ne gospodari več individualistično, ampak kolektivno. Zato ima kolektivno gospodarstvo tudi nalogo, da prehranjuje ne le sebe, ampak tudi vse one ljudi, ki so izobčeni iz tega kolektivnega gospodarstva. Dokler ta princip ne zmagaja, ne bodo prenehale gospodarske, zlasti pa socialne krize.

Naravno je, da se delavstvo nahaja v najtežjem in obupnem položaju, ker nima ne dovolj politične, še manj pa gospodarske sile, da bi revidiralo, oziroma sodelovalo pri ureditvi in reformi sedanjega slabega gospodarstva. Prevelike so težkoče, ki jih je napravilo gospodarstvo, prevelika beda tlači delavstvo. To vemo, tega se dobro zavedamo. Toda o teh stvareh govoriti skoro ni mogoče, ker smatrajo nekateri take razprave za privilegij.

Res je, ves svet je v težki krizi. V tej krizi bi morala biti vsaka pomoč dobra, ki bi koristila splošnosti.

Pravilnik

o izplačevanju starostne in invalidske podpore ter posmrtninskega sklada Osrednjega društva lesnih delavcev za Slovenijo.

Centralni odbor Osrednjega društva lesnih delavcev je sklenil v pojasnilo svojim članom priobčiti predhodne dajatve starostnega in invalidskega sklada, katere so bile sprejete na skupščini dne 5. julija 1931 ter se prično izplačevati v letu 1938, in sicer v naslednjih kategorijah:

1.

Vsak član Osrednjega društva lesnih delavcev za Slovenijo, ki je vsled starosti, dolgotrajne bolezni ali pa vsled nesreče pri delu postal nezmožen za delo in je vplačal najmanj 700 prispevkov, ima pravico do starostne, odnosno do invalidske podpore.

2.

Starostna podpora se izplačuje šele potem, ko je član izčrpal brezposelno podporo ali pa hranarino okrožnega urada za zavarovanje delavcev.

3.

Predloge za izplačevanje starostne podpore mora vsaka podružnica s člansko knjižico, potrdilom zdravnika, event. nezgodno listo poslati centrali v odobrenje. Brez dovoljenja centrale se nikomur ne sme izplačevati starostne podpore.

4.

Za starostno podporo se poleg centralnega prispevka plačuje:

Razred	Din
I.	2.—
II.	1.50
III.	0.50

Podpore:		Meseč. pod.	
Prispev.	Razr.	à Din	Din
700	I.	2.—	220.—
850	I.	2.—	250.—
1000	I.	2.—	300.—

Za vsake nadaljnje plačane prispevke se zviša podpora za Din 20.— mesečno.

Meseč. pod.		Din	
Prispev.	Razr.	à Din	Din
700	II.	1.50	160.—
850	II.	1.50	180.—
1000	II.	1.50	220.—

Za vsakih 200 nadalje plačanih prispevkov se zviša podpora za Din 10.— mesečno.

Meseč. pod.		Din	
Prispev.	Razr.	à Din	Din
700	III.	0.50	40.—
850	III.	0.50	55.—
1000	III.	0.50	80.—

Starostna podpora se izplačuje vedno za pretekli mesec.

7.

V slučaju smrti se izplača vdovi ali njegovim otrokom posmrtnina samo, ako član ni prejel do svoje smrti nobene starostne podpore, in sicer sledeče:

Plačanih prisp.	Razr.	Din
700	I.	2800.—
850	I.	3400.—
1000	I.	4000.—
Plačanih prisp.	Razr.	Din
700	II.	2000.—
850	II.	2500.—
1000	II.	3000.—
Plačanih prisp.	Razr.	Din
700	III.	700.—
850	III.	850.—
1000	III.	1000.—

Članu, ki umre in je prejel podporo starostnega sklada 12 mesecev, se izplača posmrtnina 70 odst. enoletne pripadajoče

podpore. Ako pa je prejel več kakor 12 mesecev in do 24 mesecev, se mu izplača posmrtnina 40 odst. enoletne pripadajoče podpore. Kdor prejema več kakor 24 mesecev starostno podporo, se mu izplača 400 Din posmrtnine.

8.

Za delnezmožne člane ugotovi zbor zaupnikov podporo in predloži v rešitev centralnemu odboru. Centralni odbor lahko pusti člana preiskati po zdravniku. Stroške zdravnika nosi centrala.

9.

Član ima pravico do starostne podpore v sledečih primerih:

a) Ako je postal vsled bolezni za delo nezmožen ter je stopil v stadij onemoglosti, se mu izplačuje podpora, dokler ne postane zopet za delo zmožen.

b) Član, ki je po dolgotrajni bolezni postal trajno onemogel, ima pravico do izplačevanja starostne podpore, ko preneha podpora OUZD-a.

c) Član, ki vsled starosti onemore in ni več sposoben za delo.

e) Član, ki je vplačal 1800 tedenskih prispevkov, ima pravico do starostne podpore, ne glede na njegovo delazmožnost.

10.

Osrednje društvo lesnih delavcev ima vsak čas pravico, da potom zdravnika preišče rentnika o njegovi delazmožnosti. Stroške nosi centrala. Ako se rentnik brani preiskave, se mu odtegne podpora.

11.

Začetek izplačevanja starostne podpore je od dne, ko centrala odobri prijavo za izplačevanje. Pri zopetni delazmožnosti se starostna podpora ukine.

12.

Na starostno podporo nimajo pravice, da zahtevajo: okrožni urad za zavarovanje delavcev, bolnice, sanatoriji, ubožnice in hiralnice. V spornem slučaju odloča centrala.

13.

Člani, ki so po lastni krivdi postali za delo nezmožni, se jim lahko starostna pod-

pora odtegne. Pritožbe so dopustne samo na kongres.

14.

Povišati ali znižati starostno podporo ali posmrtnino more le bodoči kongres v skladu z višino starostnega sklada.

15.

Člani, ki so že bili v organizaciji lesnih delavcev, pa so prestopili v drugo organizacijo radi dela in pridejo zopet nazaj, sklepa glede starostne podpore centralni odbor, ako so že vplačali predvidenih 700 prispevkov za starostni fond.

16.

Glede članov, ki so bili v sorodnih organizacijah (amsterdamske smeri) ter imajo vpeljano starostno podporo, ima centr. odbor nalogo, da se glede starostne podpore članov sporazume z dotično organizacijo.

17.

Invalidska podpora:

Prispev.	Razr.	à Din	Meseč. pod. Din
520	I.	2.—	120.—
700	I.	2.—	170.—
850	I.	2.—	210.—
1000	I.	2.—	250.—

Prispev.	Razr.	à Din	Meseč. pod. Din
520	II.	1.50	100.—
700	II.	1.50	120.—
850	II.	1.50	150.—
1000	II.	1.50	180.—

Prispev.	Razr.	à Din	Meseč. pod. Din
520	III.	0.50	50.—
700	III.	0.50	65.—
850	III.	0.50	80.—
1000	III.	0.50	100.—

Za vse nadaljnje vplačane prispevke velja člen V. tega pravilnika.

Korak, katerega je skupščina storila, bodo člani znali ceniti posebno takrat, ko bodo opešale njih moči in ko bodo za delo postali nezmožni.

RUDARJI.

Poziv članstvu Zveze rudarjev Jugoslavije.

Strašna gospodarska kriza, katero je povzročil kapitalistični gospodarski sistem, je pred vsem težko prizadela tudi delavstvo naše države, osobito nas rudarje. Že dveletno delno praznovanje šihov in mnogobrojne redukcije, povzročene največ vsled tehnične izpolnitve obratov, je spravilo naše rudarsko delavstvo naravnost v obupen gospodarski položaj. Beda in lakota odsevata danes z obraza bledeh rudarskih družin.

Kljub tej strašni bedi pa so prišli razni rudarski podjetniki z zahtevo znižanja že itak nizkih mezd. Deloma jim je to tudi uspelo vsled velike večine neorganiziranih rudarjev. Pa ne samo to, tudi socialna reakcija je bila in je še na pohodu. Če je danes na robu propada starostno zavarovanje, če še nimamo moderne rudarskega zakona, če še ni rešeno vprašanje pomoči brezposelnim rudarjem, je krivda sodobne socialne reakcije.

Če se pa še mora danes kolikor toliko upoštevati vsaj že obstoječa socialna zaščita delavstva in če še imamo vsaj nekaj v kolektivnih pogodbah zajamčenega, potem je to zasluga organiziranih rudarjev v Zvezi rudarjev Jugoslavije.

Rudarji, člani! Vi, ki greste skozi življensko šolo trpljenja, vi veste, da je to resnica, zato bodite ponosni in pogumni. Ta zavest je vaša dolžnost in potreba, da jo prenesete v srce slehernega neorganiziranega ali v nac. organizacijah organiziranih rudarjev, da spoznajo, da so na krivji poti.

Poglejte vi rudarji iz Trbovelj, Zagorja, Hrastnika, Rajhenburga, Mežice itd., koliko obljub in demagoških fraz je že bilo samo tekom tega leta vrženih v skledo vaše bede. Cele knjige obljub so se spisale samo za vas, da se vas preslepi. In kaj je nastalo iz tega? Nič in zopet nič, in bode nič. Pomnite rudarji, člani, ob pogledu lastne bede, ki so jo povzročili tisti rudarji, ki vas ne razumejo in pa tisti, ki predstavljajo narod, a ljudskih potreb pa norejo razumeti, da za delovno ljudstvo niso odredilne papeževske okrožnice, namenjene srcem kapitalistov ali nacionalni refremi, temveč samo lastna samoobramba delavskega razreda.

V očigled tega dejstva in dejstva, da stoje črni oblaki reakcije še vedno nad nami, se vas pozivlje, da preidete iz sedanje defenzive, češ, jaz sem član, v ofenzivo vprašanja, kje je drugi, ki še ni organiziran. To mora biti vaš odgovor v času najtežje dobe vsem onim, ki že desetletja izpodkopavajo temelje naši razredni ideji in naši strokovni organizaciji, da rešijo sebe in kapitalizem na račun vašega suženjstva. A kljub težkim valovom nasprotnikov delavskega razreda plove naša ladja vedno dalje in močnejše. Dokaz temu so danes predvsem Trbovlje, Rajhenburg, Zagorje, Črna itd.

Zato dragi člani, rudarji, pritegnimo vesla močnejše, da potegnemo na naš krov še one, kateri se še danes utapljujejo v valovih meščanske zaslepljenosti, da jih povedemo v boj, v boj za boljše življenje. Zato agitirajte in pridobivajte!

J. Arh, vaš tajnik.

Opozorilo vsem podružnicam ZRJ, blagajnikom, podblagajnikom in vsemu članstvu.

Bližamo se koncu tekočega poslovnega leta. Za sestaviti bo naša skupna gospodarska bilanca. Kakor ima vsak dober gospodar veselje nad uspešnim gospodarstvom pretečenega leta, tako morajo tudi vsi člani naše Zveze stremeti za tem, da bo njih bilanca čim boljša. Zakaj to je v prvi vrsti naša moralna in materialna opora, a v drugi pa nasprotnikom v dokaz, da smo tu in da preko nas ne gre.

Zato glejte blagajniki in podblagajniki, da bodo decemberski obra-

čuni najkasneje do 10. jan. 1932 na centrali, a vi člani pa glejte, da ne bo nobenega zamudnika ob koncu leta med vami.

Vodstvo.

Artur Cook.

Dne 2. novembra t. l. je umrl glavni tajnik naše sodružne angleške Zveze rudarjev. Pokojni je bil rojen leta 1885 kot sin najemniškega vojaka. Že kot 12 letni deček si je moral služiti svoj kruh na kmetih, a s 16. letom pa je pričel z delom v rudniku. Vzrok njegove predčasne smrti je bila malenkostna poškodba na nogi pred mnogo leti v jami, ki sicer mogoče ne bi imela posledic, če ga ne bi v letu 1926 ob priliki nekega burnega zborovanja neki nasprotnik udaril ravno na isto mesto na nogi. To je imelo za posledico vnetje, ki je stanje noge poslabšalo tako, da so mu jo v začetku leta 1931 odrezali, na čegar posledicah je sedaj po dolgi mučni boleznini podlegel v starosti 46 let.

Pokojnik, ki je bil ena izmed najmarkantnejših osebnosti v angleškem strokovnem gibanju, je bil do zadnjega trenutka član izvrševalnega odbora mednarodne rudarske zveze in nekaj časa tudi njen tajnik. Istotako je igral jako važno vlogo na mednarodnih konferencah dela. In če je na zadnji konferenci v Ženevi prišlo do konvencije o mednarodni ureditvi delovnega časa v rudarski industriji, je to ne malo njegova zasluga. V znak zahvale za njegovo uspešno delo so ga rudarji pri zadnjih volitvah, čeprav težko bolanega, kandidirali in tudi izvolili v novi parlament.

Z njim so angleški rudarji izgubili enega svojih najboljših boriteljev. Mednarodna rudarska zveza najboljšega svetovalca in mi jugoslovanski organizirani rudarji pa našega iskrenega prijatelja.

Zato je tudi vodstvo ZRJ v Zagorju poslalo Zvezi rudarjev v Angliji žalno brzojavko v imenu vseh razredno organiziranih rudarjev Jugoslavije.

Ali je to mogoče?!

Od Saveza rudarskih radnika v Zenici smo dobili obvestilo, da namerava komisija, katera je imela nalogo pregledati rentabilnost državnih podjetij, predlagati Gen. direkciji, da odpove obstoječo kolektivno pogodbo zbog večine neaktivnih drž. rudnikov.

Ne bomo se tukaj spuščali podrobno v gospodarstvo državnih rudnikov, ali eno moramo ugotoviti: Ali je to državniška modrost, če se zaradi nerentabilnosti teh rudnikov svojim lastnim državljanom odvzame še ta zadnji tako skromni košček kruha.

Objavljamo priloženo spomenico, katero so poslali rudarji drž. rudnikov Zabukovca in Velenje Generalni direkciji v Sarajevu.

Generalni direkciji drž. rud. podj. v Sarajevu.

Podpisani zaupniki II. skupine Rudarske zadruga za drž. rudnik Zabukovca in Velenje smo prejeli poročilo od Saveza rudarskih radnika v Zenici, da se namerava po naslovu odpovedati sedaj veljavna kolektivna pogodba (Radni ugovor) za drž. rudnike z namenom poslabšanja obstoječih mezdnih postavk.

Na podlagi tega si dovoljujemo po nalogu prizadetega delavstva predložiti spošt. naslovu sledečo ugotovitev:

Delavstvo imenovanega drž. rudnika si ne more tolmačiti, s čim bi mogel spošt. naslov zagovarjati ta svoj postopek, ko je občeznano, da so plače rudarjev pri drž. rudnikih v splošnem že dolgo let najnižje in drugič pa, kakšne posledice bi to imelo tako iz gospodarsko-socialnega, kakor iz zdravstvenega ozira za prizadeto

delavstvo in njih družine, če bi se jim že sedaj tako skromni zaslužek še zmanjšal, in to v času, ko večina prizadetega delavstva ni niti polno zaposlena in v času, ko je zopet draginja v porastu?

Ne spuščamo se dalje v podrobno razlago naše bede, ker še vedno upamo, da bode pri spošt. naslovu zmagalo socialno čuvstvo v pogledu naše bede nad mrtvimi številkami hladnih računarjev.

Preklic.

Podpisani obžalujem, da sem s svojimi tovariši napadal in psoval g. Franca Ribnikarja, mesarja v Hrastniku, v družbi 20. oktobra t. l. ter se mu zahvaljujem, da je odstopil od sodnega postopanja.

Ivan Viktor in tovariši v Hrastniku.

ŽIVILCI.

Peki.

5. oktobra dopoldne se je vršila v ministruvju socialne politike anketa o vprašanju ratifikacije ženevske konvencije o prepovedi nočnega dela v pekarnah. Anketo je sklicalo ministruvjo socialne politike. Prisostvovali so tej anketi zastopniki ministruvja trgovine, industrije in zunanjih del, trgovsko industrijskih in obrtnih namirnic iz Beograda, Zagreba in Ljubljane, predstavniki hlebarskega pekarskega združenja iz Beograda, korespondent mednarodnega Urada dela, v imenu centralnega sekretarijata Delavskih zbornic Mustafa Turk, tajnik Saveza radnika živitnih namirnic kot ekspert. Anketo je vodil v imenu ministruvja socialne politike načelnik g. Jeremič. Neposreden povod za sklicanje ankete je bilo interesiranje Urada dela, da li so razmere pri nas v toliko napredovale, da bi bila ratifikacija konvencije o prepovedi nočnega dela mogoča, a verjetna je tudi nedavna zahteva predstavnikov Saveza radnika živitnih namirnic, da se prepove nočno delo v pekarnah ter ta konvencija ratificira in uvede.

Zastopniki delodajalcev: gg. Rukavina, Zagreb, dr. Mašič, Beograd, dr. E. Popović, Beograd, G. Curčin, Beograd, Spasović, Beograd, dr. Pretnar, Ljubljana, so zastopali stališče, da je prepoved nočnega dela v pekarnah tehnično nemogoča, zato, ker se v pretežni večini delavnice in prodajalne nahajajo v enem prostoru in ker vrata peči gledajo na ulico (kultura 20. stoletja), pa je radi tega dnevno delo nemogoče radi jemanja kruha iz peči. Potrebna je najprej zakonska odredba, da se reši vprašanje urejevanja delavnice in prodajaln; razgovarjati bi se še le tedaj dalo, če bi se moglo ukiniti nočno delo in uvesti dnevno.

Nemogoče je ukiniti nočno delo zato, ker je naše ljudstvo navajeno, da uživa sveži kruh zjutraj, ki ga pa potem ne bi bilo, ako bi se konvencija ratificirala, in bi produkcija kruha padla, pekovsko gospodarstvo pa bi bilo ogroženo in brezposelnost povečana. Ako bi se uvedlo dnevno delo, bi starega kruha ljudstvo ne porabilo toliko kakor svežega.

Na to tezo delodajalcev smo z naše strani odgovorili:

1. Zakon o zaščiti delavcev predvideva ukinjenje nočnega dela v pekarnah in ratifikaciji konvencije o prepovedi nočnega dela s te strani ne stoji nikake formalne ovire.

2. Da o urejevanju delavnice in prodajaln obstoje predpisi in da je z njimi predvidena cela vrsta mer, o ureditvi katerih govore delodajalci, ali da se s te strani stalno vrše intervencije proti izvajanju teh predpisov in zahteva podaljšanje določenih terminov.

3. Da je veliko število delodajalcev in delavcev zahtevalo ukinjenje nočnega dela iz socialnih kakor tudi gospodarskih razlogov, da bi preprečili obolenje in umrljivost ljudi, zaposlenih v tej stroki, da bi z dnevno produkcijo bilo mogoče higijsno kontrolirati delo v pekarnah. Kot primer navedemo, da je prepoved nočnega dela izvedena v Splitu, da neka velika tvrdka v Subotici zahteva prepoved nočnega dela in da tudi delodajalci in delavci v Sarajevu zahtevajo prepoved nočnega dela. Na tej zahtevi so torej solidarna velika in mala podjetja, kar je dokaz, da uveljavljanje ženevske konvencije o prepovedi nočnega dela ne prihaja v protislovje, nego so še poleg tega tudi socialne in gospodarske koristi.

4. Da ni resnično, da z zabrano nočnega dela odjemalci ne bi imeli svežega kruha, ker konvencija dovoljuje delo do 11. (enajste) ure ponoči, a od 11. ure ponoči, ko bi se pecivo vzelo iz peči, pa do 5. ali 6. ure zjutraj, ko se prodaja, pecivo ne bi bilo staro, nego ravno prav za prodajo in uživanje. Z druge strani pa je po konvenciji možno imeti sveže pecivo zjutraj z ozirom na to, ker se dnevno delo začne že ob 4. uri zjutraj in bi se lahko do tega časa že izdelalo zadostne količine peciva.

5. Trditev, da bi prodaja starega peciva nazadovala, če bila tudi res, bi imela koristne posledice, ker bi se sredstva, ki se trošijo samo za kruh, uporabila tudi za druge življenske potrebe in bi tvorila bolj raznovrstno prehrano ljudstva. To bi bilo koristno, pa če tudi bi bilo neverjetno

Kolinska

Okusna in zdrava je kolinska kava!

za naše razmere, kjer je beda širokih mas tako ogromna, da je za njo tudi najbolj cenena hrana še vedno kruh, pa tudi, če je še tako star.

Predstavnik ministruvja trgovine in industrije je pojasnil, da je odložitev tega vprašanja potrebna, dokler ne dozorijo s tem soglašal s stališčem predstavnikov delodajalcev.

Predstavnik ministruvja zunanjih del je naglasil, da bi ministruvjo zunanjih del bilo popolnoma za to, da se sprejme ratifikacija, ker bi s tem izvršilo svoje obveze proti mednarodni ustanovi v Ženevi. A predstavnik Urada dela, korespondent za Jugoslavijo, je naglašal potrebo ratifikacije. Predsednik je izjavil, da bo g. minister skušal rešiti vprašanje nočnega dela v pekarnah čim prej in tako, da bo odgovarjalo našim razmeram najbolje.

Pivovarji Maribor.

Pivovarje v Mariboru zadnje čase zadeva nesreča za nesrečo. Najprej so se pojavile vesti o ustavitvi obrata. To je delavstvo povsem razumljivo razburilo. Vendar se je izkazalo, da ni bilo tako hudo, kakor se je mislilo, ter se za enkrat še obratuje. Seveda je vprašanje, kako in koliko časa še. Pred dnevi pa je vodstvo odpovedalo 14 delavcem službo radi pomanjkanja dela. Tudi to bi se še nekako prebodelo, vendar je podjetje ob tej priliki pokazalo, da je izgubilo še tisto malo tolerance, ki jo je dosedaj izkazovalo pred drugimi podjetji, in sicer zato, ker je odpuščilo delavce, ki so že po 10 do 15 let delali pri podjetju in kupčili masne dividende, a sedaj na stara leta pa, ko ni več v njih mladostnega soka, je dober vsak izgovor, da se jih odkriža; pa pojdi na cesto beračit ali pa občini v breme. Tako postopanje zasluži vso obsodbo in čudimo se podjetju, da je (sklenilo) baš te stare reveže odpustiti. Na to vprašanje si lahko sami damo odgovor. Ker so imeli nekateri od teh 14 dnevno plačo in dopuste, a novim lastnikom delnic ne gre v glavo, da bi delavec imel plačani dopust (čeprav dela že 20 let), ker ni človek.

Seveda sedaj nismo ljudje ter nam ni treba jesti in preživljati rodbin, a ko je bilo treba delati nadure, tedaj smo pa bili vsi dobri, da smo nosili denar na kup.

Poudarjamo, da ni lepo, sedaj na zimo vreči na cesto ljudi, ki so ohromeli in ostareli pri delu za podjetje, ker se s takimi pripomočki ne bo ustvarilo boljše konjunkturo podjetju, niti rešilo socialne krize sveta, nego se bo samo zaostriilo že itak obupno razpoloženje delavstva napram kapitalu, a posledice bo nosil tisti, ki jih je povzročil, ker kdor drugim jamo koplje...

Hlapci Jerneji, ne pozabite, da ni nikoli tako slabo, da ne bi enkrat tudi nam zasijalo solnce.

Popravek.

V »Delavski Politiki« je izšel članek dne 3. 10., v katerem se piše pritožuje radi postopanja načelstva Delavske pekarnice v Celju, ki je odpustilo poslovodjo Leskoška, ter dolži, da je temu vzrok s. Lah, predsednik podr. pek. pom. v Celju.

Podpisana podružnica izjavlja, da je odpust pokrivil Leskošek sam, a pekovski pomočniki dobro vedo, ali s. Lah kot poslovodja spada med pek. pom. ali ne. Istotako si pek. pom. pridržujejo vso pravico, da sami razsojajo slične zadeve, to pa ne v delavskih listih, nego na svojih sejah; obžalujemo pisca, da slične zadeve priobčuje v delavskih časopisih, katerih namen gotovo ni, da sejejo razdor med strokovno organiziranimi delavci, kar je bil namen članka.

V bodoče si naj prizadeti išče pravice, ako je organiziran, pri pristojnih forumih, podpisana podružnica pa izjavlja, da si ne pusti v sličnih zadevah diktirati od oseb, ki niso člani podpisane organizacije, ter smatra omenjeni članek za popolnoma zgrešen ter pisan v namenu, ki je popolnoma prozoren. S tem pa smatramo zadevo za likvidirano.

ZZDJ, podružnica pekovskih pomočnikov v Celju.

KOMERS »SVOBODE«, ki se bo vršil v soboto, 12. decembra 1931, v veliki dvorani hotela »Union« pri pogrnjenih mizah, obeta biti manifestacijska prireditev kulturnega delavskega pokreta. Opozarjamo že danes na ta večer.

OBLAČILNI DELAVCI.

Iz Maribora.

V nedeljo, dne 11. okt., smo imeli pomočniško zborovanje krojačev, katerega sta se udeležila načelnik zadruga g. Kozar in obrtni komisar g. Založnik. G. načelnik zadruga je poročal, da je v tem letu bilo pri zadrugi prijavljenih 77 mojstrov, preje 78; 128 mojstric, preje 208; 51 pomočnikov, preje 61; 30 vajencev, preje 34; 120 pomočnic, preje 86. Vajencev in vajenk je bilo preizkušenih 71. Po poročilu načelnika se je mnogo debatiralo o vajeniškem in šušmarškem vprašanju. Predsednik pom. odb., sodrug Bele, je predlagal, da bi najbolje bilo, najmanj za dve leti vajeniško odgojo popolnoma omejiti. G. obrtni komisar mu na to odgovori, da je to protizakonito, pač pa se lahko vpelje strogo kontrola pri sprejemanju vajencev in vajenk v uk, tako da si bo marsikateri mojster premislil vajenca držati, ker mu ne bo mogoče vajenca tako daleč izobraziti, kakor je to potrebno. G. obrtni komisar Založnik je poročal, kako površno se preizkušnje izvršujejo. Na primer na zadnji preizkušnji je bilo tekom 4 ur nad 30 vajencev in vajenk preizkušenih, in sicer 7 vajencev in 25 vajenk. Take preizkušnje so malo vredne. G. Založnik je nadalje govoril o veliki vrednosti strokovne organizacije, pri kateri pa so člani lahko samo prostovoljno in ako so zavedni; dokler je pa pomočniški odbor nekaj, kar po obrtnem zakonu sme obstojati, se morajo člani strogo držati odborovih sklepov.

Ljubljana.

Razno.

Gospodarska kriza, o tem pišejo danes vsi časopisi, o nji govori že vsak delavec. Tudi krojaški pomočniki občutijo v veliki meri to krizo. Posebno moški krojači so prizadeti. Ljudje, boljše situirani, nimajo denarja za obleke. Delavstvu se ne čudi, če si ne more nabaviti obleke, ker niti za potrebno hrano ne zasluži. Sedaj, v jesenskem času, ko bi morala biti največja sezija, pa krojaški pomočniki postopajo okrog brez dela in premišlujejo, kaj se pride po Božiču, ko že sedaj ni dela. Nasprotno pa je pri damskih krojačih. Vsaka boljša polovica mora imeti nov plašč; to se razume samo po sebi, da s kožuhom, pa če je še tako huda kriza, ona te krize ne sme čutiti. Pri damskih krojačih se torej gara noč in dan. Posebno pri tvrdki »Elite« v Prešernovi ulici. Ko odhajajo gostje iz gostilne o polnoči v isti hiši, se vprašujejo, ali ti krojaški pomočniki nimajo nobene ure, kedaj za se delo neha. Pa naj bo to delavnik ali nedelja in praznik. Marsikateri krojaški pomočnik bi se lahko dobil delo, ako bi se delalo po predpisnem osemurniku, tako pa ponoči hodi ogledovat, kako drugi delajo ponoči in njemu odjedajo kruh. V drugih državah se delavstvo bori za upejljavo 40 urnega dela tedensko, pri damskih krojačih v Ljubljani pa za 20 ur dnevno. Toda nekaj moramo vprašati tvrdko »Elite«, ali plača ona za čezurno delo najmanj 50% povišek, kar zakon predvideva in zahteva in čemur se tvrdka »Elite« tudi s posamezno pogodbo in izgovori ne more ubraniti? Povemo ji, da je ta povišek za čezurno delo obvezen in iztočljiv, tudi za tri leta nazaj, kar bodo pomočniki tudi izvedli, če ne preje, ko bodo izstopili iz dela. Pomočnike pa opozarjamo, da si vse ure, katere naredijo čez osem ur, natančno zabeležijo, da bo obračun lažji. Pred nedavnim časom je šlo več najboljših pomočnikov za delo po meri proč od tvrdke »Elite«; namesto njih je tvrdka iskala po časopisju krojaške pomočnike za konfekcijsko delo. Tem pomočnikom plača tvrdka precej manj. Veliko pomočnikov je prišlo in že odšlo, ker niso mogli izhajati z služkom. Vsi pomočniki, kateri nameravajo iskati dela pri tej tvrdki, naj se preje obrnejo po informacije k svoji strokovni organizaciji.

Kakor smo že zgoraj omenili, je velika brezposelnost v vrstah krojaških pomočnikov, na drugi strani pa je zaposlenih v Ljubljani večje število inozemskih državljanov pri raznih tvrdkah. Opozarjamo Inšpekcijo dela in Delavsko zbornico, da take nove prošnje kratkoma odklonita, ker nekateri mojstri kar nočejo jemati v delo domačih moči in dajejo prednost inozemcem, dasiravno so ti zmirom slabše, toda vsled tega nekoliko cenejše moči. Zahtevamo, dokler bo le en domači krojaški pomočnik brez posla, ne sme biti noben inozemec zaposlen.

SAVEZ STAVBINSKIH DELAVCEV.

Za zidarje — 10 urni delavnik.

Sodba okrožnega sodišča v Mariboru. — Za nad 10-urno delo 50% povišek. — Vsako sezonsko delo le 10 ur.

Pred mariborskim okrajnim in okrožnim sodiščem je bilo zadnji čas rešenih nebroj slučajev nadurnih tožb iz raznih obratov. Samo za zidarje in druge stavbene stroke še nismo imeli sodbe, ki bi v tem oziru izpregovorila jasno besedo. Stavbeniki so se branili plačevati zidarjem in drugim stavbinskim delavcem za nadurno delo 50% povišek, češ da je v sezonskih obratih, kot je stavbeno, delovni čas svoboden in vsled tega niso vezani plačati nadurnega dela s 50% poviškom, kakor to določa § 10 zakona o zaščiti delavstva.

Kakor pa je svojčas ravno

tvrdka Fr. Derwuscheka v Lajterspergu

zakrivila s svojimi tožbami z delavci mogočno delavsko gibanje za plačilo nadurnega dela s 50% poviškom, tako je sedaj tudi naslednik g. Derwuscheka inž. Rudolf Kiffmann, stavbeno podjetje v Mariboru, ki je tudi solastnik Derwuschekove opekarne, pripomogel zidarjem do sodbe za plačilo nadur s 50% poviškom. Tvrdka Kiffmann Rudolf, mestni stavbenik v Mariboru, se je namreč branila plačati delavcu Matiji Slaniču znesek Din 189.—, ki ga je zahteval za preko 10-urno delo, katero je opravil pri Kiffmannu leta 1929. Tvrdka Kiffmann je pred okrajnim sodiščem navajala, da je sezonsko podjetje in za to ni obvezno plačati nobenega nadurnega dela s 50% poviškom. Okrajno sodišče se je postavilo na stališče tožene tvrdke Kiffmanna in res tožbo delavca Matije Slaniča za znesek Din 189.— iz navedenih razlogov zavrnilo. Proti tej sodbi pa je vložil delavec Matija Slanič, po odvetniku dr. Reismanu

priziv na okrožno sodišče

ki je prejšnji teden razpravljalo o tem prizivu. Po daljši razpravi pa je okrožno sodišče razveljavilo prvo sodbo in izreklo ravno nasprotno, da zakon preko 10-urnega dela v industriji nikjer ne dopušča ter morajo zlasti tudi stavbeniki, čeprav so sezonski obrat, plačati delavcem vsako nad 10-urno dnevno delo, ali 60 ur tedensko, s 50% poviškom, kakor to določa izrecno § 10 zakona o zaščiti delavstva.

Zanimivo je, da je ravno tej razpravi prisostvoval tudi podpredsednik višjega deželnega sodišča v Ljubljani, g. dr. Golja, ki ravno te dni nadzira mariborsko sodišče.

Ta odločba okrožnega sodišča v Mariboru je velike načelne važnosti za vso delavstvo, zlasti ono, ki dela po sezonskih obratih, ker je odločno izrekla, da mora biti delavec plačan

v vsakem slučaju

za nad 10-urno delo s 50% poviškom. Zidarji in drugi stavbeni delavci imajo torej sedaj možnost zahtevati od svojih podjetnikov za vso delo, ki so ga morali opravljati preko 10 ur, še 50% povišek. Morajo pa seve številu in dokazati, bodisi s plačilnimi listki, ali z davčno knjžico, ki jo mora prejeti vsak delavec od delodajalca, ali pa s pričami. V treh letih pa vsaka takšna pravica zastara.

Razno.

Uredba o praznikih.

»Službeni list« kraljevske banske uprave Dravske banovine od 19. nov. 1931 prinaša na osnovi § 62 zakona o občem upravnem postopku uredbo o praznikih.

Poleg nedelje se smatrajo za praznike:

1. Kraljev rojstni dan.
2. Dan ujedinjenja.
3. Novo leto.
4. Sv. Trije kralji.
5. Svečnica.
6. Sv. Jožef.
7. Marijino oznanenje.
8. Sv. Ciril in Metod.
9. Sv. Peter in Pavel.
10. Veliki Šmaren.
11. Vsi sveti.
12. Brezmadežno spočetje Dev. Mar.
13. Prvi in drugi dan božiča.
14. Drugi dan velike noči.
15. Vnebohod.
16. Drugi dan binkošti.
17. Telovo.

Zastopniki strokovnih organizacij v nemško-francoskem gospodarskem odboru.

Znano je, da je bila za obiska francoskih ministrov v Berlinu koncem oktobra t. l. domenjena ustanovitev nemško-francoskega gospodarskega odbora, ki naj bi urejeval gospodarske odnose med obema državama in tako pomagal ti dve državi zblížati. Na eni poslednjih sej francoske narodne strokovniške centrale, ki je bila sklicana radi razprave o povabilu francoske vlade, da se odpošlje delegate v nemško-francoski gospodarski odbor, je bilo sklenjeno, da se s. Jouhauxa (ki je bil nedavno v Jugoslaviji) in Chevameja imenuje v ta odbor z ozi-

rom na možnost, da lahko pripomorejo vsi v današnji svetovni gospodarski krizi sklenjeni mednarodni dogovori k zblížanju med posameznimi narodi; in brez takega zblížanja pa ni mogoče mednarodnih rešitev niti poizkušati, niti stremeti za njimi, niti jih celo uresničiti. Strokovniški svet je določil tudi smernice za program, ki naj ga oba delegata »zasledujeta skupno z zastopniki nemške državne strokovniške centrale in pod vodstvom Mednarodnega združenja strokovnih zvez.« V ta odbor so imenovani tudi štirje delegati nemških strokovnih zvez, in sicer ss. Schweitzer in Tarnow v zastopstvu amsterdamski Internacionalni pridruženih strokovnih zvez, g. Schnitz za verske in »krščanske« strokovne zveze in g. Lemmer za tkzv. Hirsch-Dunkerjeve ali neutralne strokovne organizacije.

—st—

Delavska zbornica, ekspozitura v Mariboru se je preselila v nove prostore Okrožnega urada za zavaranje delavcev v Mariboru, Sodna ulica, I. nadstropje. Uradne ure, kakor dosedaj.

Knjižnica Delavske zbornice v Mariboru se je preselila iz tesnih lokalov v palači Pokojninskega zavoda v novozgrajeno palačo OUZD in Delavske zbornice v Sodni ulici, I. nadstropje, desno. Knjižnica se je ob tej priliki preuredila. Ima najlepše prostore in bogato zalogo leposlovnih in znanstvenih knjig v slovenskem, srbohrvaškem, češkem, nemškem, francoskem, angleškem in italijanskem jeziku. Knjižnica se bo gotovo sedaj še lepše razvijala nego doslej. Odprta je ob delavnikih, dopoldne od 10. do 12. ure, popoldne od 16. do 20. ure. Vpiše se lahko vsakdo.

Novi mestni dunajski zavod v boju proti raku.

Mesto Dunaj je nakupilo pred nekaj meseci 5 gramov radiuma, v namenu, ustanoviti zavod za zdravljenje in proučevanje bolezni raka, enakovreden podobnim zavodom v Stockholmu, Parizu, Londonu in Bruselju. Inicijativo za ta sklep je dal mestni svetnik za zdravstvo, profesor dr. Julius Tandler, svetovnoznani anatomski raziskovalec, ki nadaljuje tradicije staroslavne dunajske medicinske šole. Novi zavod, ki je ravnokar začel poslovati, je del dunajske mestne bolnice, ter je sezidan in opravljen po najnovejših izkušnjah, tako da so vse nevarnosti, ki pri zdravljenju z radiumom ogražajo zdravnike in strežnike, znižane na minimum. Zavod bo stavljal zgodnje diagnoze, zdravil bo z žarki, kar v prvem štadiju obolelosti obljubljuje popoln uspeh in imel bo v evidenci in nadaljnji kontroli že zdravljen.

Mlada gospodična

lepega vedenja, delavna, se želi poročiti z istotakim gospodom. Ponudbe na upravo »Delavca« pod šifro: »Sreča«.

Mlad obrtnik

star 25 let, želi poznanstva z gospodično v svrhu poznejše ženitve. Vdove niso izključene. Ponudbe s sliko na upravo »Delavca« pod šifro: Srečno življenje.

Brezposelni tapetnik

se priporoča sodrugom za izvrševanje tapetniških del.

FRANC SAJE,
Ljubljana, Trnovski pristan 10.

Zavod obsega bolniški oddelek, ki premore do sto postelj. Sedemdeset odstotkov teh postelj je za nepremožne. Razen tega je na posebnem oddelku institut za proučevanje obžarovalne terapije in vsi potrebni naučni laboratoriji. Temu zavodu pripojeni so tudi prostori za kirurško zdravljenje in fotografski atelje. Ima kabino za obžarevalni stroj, takozvano »Radiumkanone«, okoli in okoli obzidano z votlo opeko ter tresor, ki ne propušča žarkov in kjer bo radium spravljen. V kabino se more le skozi zapah iz šest centimetrov debelega svinca. Metode zdravljenja in delovanja v radiumovih prostorih so čisto podobne onim, ki jih je vpeljal profesor Forsell v Stockholmu, popolnjene po metodi pariške šole profesorja Regauda. Za končno zdravljenje z obžarevanjem so postavljeni najnovejši izolirani transformatorji velike napetosti in en stroj za kratke valove.

Ta novi zavod opravičuje trdno upanje, da bo v bodočnosti Dunaj važna postojanka v boju proti raku in centrala učenjaškega raziskovanja te zavratne in strašne bolezni, tako kot je Dunaj že deli kot eno stoletje centrala splošne medicinske znanosti.

Stožer. 11. številka tega proletarskega mesečnika za književnost, umetnost in kulturo prinaša: Klaus Neukrantz: »Reportaža o jednom detetu«. Veselin Breznanac: »Ljubavna pesem«. Vane Živadinović-Bor: »Za jednu autokritiku nadrealizma«. Merin: »Izmedju izložbe i izloga«. Stojić: »Božji človek«. Stojić: »San Jurja Rakitina«. J. P. »Paradoksi in absurdi«. Heinz Luedicke: »Prvi pravi tonfilm« in drugo. Izhaja v Beogradu, Kn. Miletina ul. 38/II, in stane za tri mesece Din 31.—. Priporočamo.

Tudi Francija je v kaši. Kljub nakopičenim zalogam zlata se tudi Francija ni mogla za stalno odtegniti pogubnemu toku svetovne gospodarske krize. Zlati otok ni več konjunktorni otok. Predsednik osrednjega odbora francoskih prenegovnikov, Peyerimhoff, se je izrazil o tem nedavno tako-le: »Jasno je, da je tudi nas, kakor vse druge, zdaj zgrabil vrtinec. Kot optimist lahko največ še to rečem, da smo sorazmerno najmanj prizadeti. Imamo tu številke, da potrdimo svoje mnenje. Tako se industrijska produkcija občutljivo manjša. Naša zunanja trgovina je dosegla v avgustu najnižje stanje od stabilizacije franka sem. Kar se tiče brezposelnosti, lahko v najboljšem slučaju rečemo, da znaša število brezposelnih od 200.000 do 250.000, število delavcev s skrajšanim delovnim časom pa 1.500.000.« — Ta ugotovitev dokazuje, da vsled mednarodne povezanosti kapitalističnega gospodarstva nobeni državi ni mogoče se za daljšo dobo odtegniti gospodarski krizi in težavam. Ako bo francoski kapitalizem prisiljen zahtevati nazaj kratkoročna posojila, ki jih je dovolil tujini, tedaj bo zmešnjava še precej večja, kakor je danes. Tako je torej z ono blagoslovljeno Francijo! Vse se mae in kapitalizem trpi povsod na svetu od svoje lastne nemoči in od svojih lastnih ukrepov in taktike. Kapitalistično gospodarstvo po vsem svetu brez izjeme pada v jamo, ki si jo je kopalo in izkopalo samo.

—st—

Abonente

sprejema na pristno domačo hrano gospa Habič, Moste, Zaloška cesta šte. 1.

Vsa dela za polituro in prenovitev pohištva preskrbi najcenejše

Semeja Jožef
Duplica 20, p. Kamnik

ADRIA

prašek za pecivo »Pekin«, vanilin sladkor, Pekin rumenilo so odlične kakovosti.

Pišite po receptne knjižice na: Adria tovarna pecilnih praškov Ljubljana I, poštni predal 124